

ממוסקבה לטקסס: עסקה ב-300 מיליארד ד' משכתבת את מדיניות האנרגיה של הודו

מעסקת נפט לשותפות אסטרטגית: התחזקות ציר הודו-ארה"ב
והזדמנות לישראל להשתלב בארכיטקטורה אזורית חדשה

מאת יוסף רוזן | מרץ 2026

הובלת גז בישול בהודו (תצלום: Libin Jose)

עיקרי הדברים

- חברת ריליאנס ההודית תקים בית זיקוק על אדמת ארה"ב בעסקה ששוויה 300 מיליארד דולר.
- העסקה מבטאת הישענות רבה יותר של הודו על נפט אמריקאי במקביל להפסקת הרכישה של נפט רוסי.
- יחד עם החלטת ארה"ב לאפשר להודו לרכוש באופן זמני נפט רוסי בשל סגירת מצרי הורמוז, מדובר בבחירה אמריקאית לראות בהודו שותפה אסטרטגית.

- להתפתחויות אלה יש השפעה חיובית על חיבוריות אנרגיה בין-אזורית, בין אם תחת מסדרון IMEC ובין אם תחת יוזמות אחרות עם מעורבות אמריקאית גוברת.
- ההתקרבות בין הודו לארה"ב חיובית לישראל בגלל האפשרות לייצר משולש כוח ובשל הערך הייחודי שכל אחת מהשותפות מביאה עמה.

מבוא

ב-10 במרץ 2026 התייצב נשיא ארה"ב דונלד טראמפ מול המצלמות בנמל בראונסוויל, טקסס, והכריז על "העסקה הגדולה ביותר בתולדות ארה"ב". העסקה המדוברת נוגעת להקמת בית זיקוק בשווי 300 מיליארד דולר, שייבנה על ידי חברת ריליאנס (Reliance) ההודית, בעלת מתחם הזיקוק הגדול בעולם, בג'מנגר, גוג'ראט, שיעבד פצלי שמן לתקופה של עשרים שנה. אף משקיע זר לא הוביל מעולם השקעת הון בהיקף כזה בפרויקט אנרגיה אמריקאי אחד.

להכרזה זו השלכות רחבות הרבה יותר מעסקת אנרגיה כשלעצמה, ויש להבין אותה בהקשר רחב יותר: מדובר בצעד נוסף בעיצוב שלב חדש של שותפות הודו-ארה"ב, המסמן התרחקות מהתלות בנפט רוסי. הדרך לנקודה זו לא הייתה קלה והייתה רצופה מהמורות: הטלת מכסים ואיום בסנקציות, משברון דיפלומטי, והמשך חוסר היציבות במזרח התיכון. כעת, נראה כי כל אלה היו לא יותר מאשר מסך עשן להמשך ההתקרבות הודו לארה"ב.

האזור בטקסס (מסומן בחום) להפקת נפט מפצלים

המספרים אינם משקרים

בעקבות פלישת רוסיה לאוקראינה ב-2022 הפכה הודו ללקוחת הנפט המשמעותית ביותר של מוסקבה (לצד סין). עד סוף 2023 היווה הנפט הגולמי הרוסי כ-30 אחוז מכלל ייבוא הנפט ההודי –

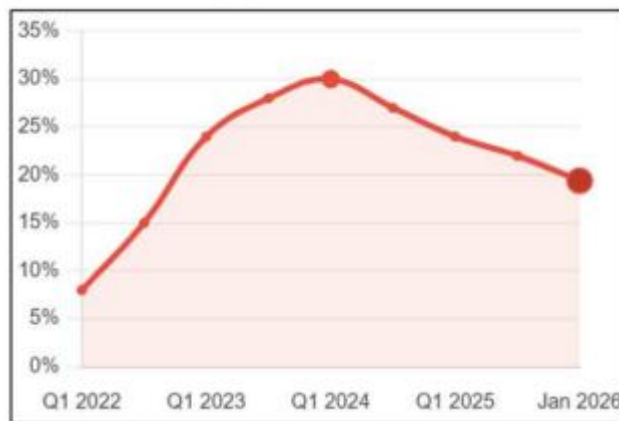

כ-1.7 מיליון חביות ליום. הודו שמרה על עצמאותה המדינית ורכשה נפט זה בהנחה לא מבוטלת, גם בהינתן ביקורת מערבית על כך.

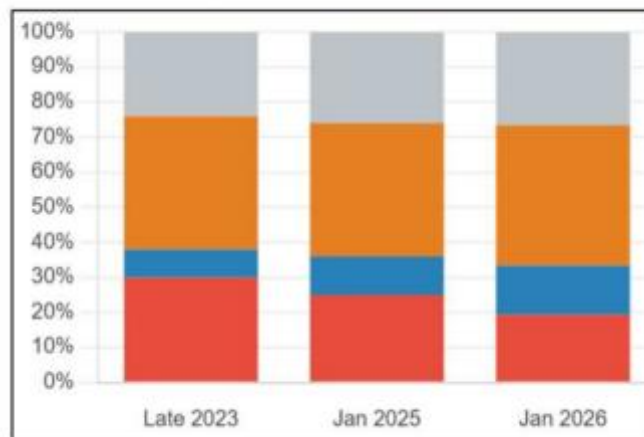
אולם מגמה זו התהפכה. בינואר 2026 ירד נתח רוסיה בייבוא הנפט ההודי ל-19.4 אחוז – 1.1 מיליון חביות ביום בלבד. כמו כן, חברת רילאיינס לא רכשה אף חבית נפט רוסית בינואר 2026. החברה, שפעם הגדירה את קשר האנרגיה של הודו מול רוסיה, נטשה נתיב זה בשקט.

באותה תקופה עלה ייבוא הנפט ההודי מארה"ב ב-31 אחוז על בסיס שנתי עד דצמבר 2025. הקשר הזה התהדק הרבה לפני הכרזת טראמפ בבראונסוויל. עסקת בית הזיקוק היא החותמת לקשר זה.

תרשים 1: אחוז הנפט הרוסי מתוך סך היבוא ההודי

תרשים 2: שינוי בתמהיל יבוא האנרגיה של הודו (מארה"ב ומרוסיה)

המזרח התיכון
ארה"ב
רוסיה
מקור אחר

המשבר שהיה מסך עשן

הנרטיב שעיצב את יחסי הודו-ארה"ב בשנת 2025 תיאר מלחמת סחר: וושינגטון הטילה מכסים כוללים של 50 אחוז על ייצוא הודי, בתוספת קנס של 25 אחוז שתוכנן במיוחד כדי להרתיע רכישות נפט רוסי. ניו דלהי הגיבה ברטוריקה לוחמנית. המשא ומתן על הסכם הסחר נדחה פעמים מספר, והאווירה הדיפלומטית הייתה צוננת. אנליסטים דיברו על משבר ביחסים הבינלאומיים.

יתרה מכך, במהלך דיאלוג Raisina (הכנס המוביל בהודו לנושאי גאופוליטיקה וגאו-כלכלה) האחרון בדלהי, קבע סגן מזכיר המדינה האמריקאי כריסטופר לנדאו שארה"ב לא תאפשר להודו לאתגר את הדומיננטיות האמריקאית, ולא תחזור על הטעויות שנעשו עם סין בנושא הסחר. בתגובה הדגיש שר החוץ גיישינקאר את ריבונותה ועצמאותה של הודו.

אך כפי שהמגעים המקצועיים בין המדינות הדגימו, הכיוון האסטרטגי של יחסי הודו-ארה"ב לא השתנה. כשאיומי המכסים של טראמפ הסלימו לאורך 2025, [מוזקקי הנפט ההודיים הפחיתו בשקט רכישות נפט רוסי](#), ורילאינס ביצעה סקר היתכנות לעיבוד נפט מאגן ה-Permian בטקסס כדי לקדם את העסקה. ONGC (תאגיד הנפט והגז הלאומי של הודו) ורילאינס גיוונו השקעות לעבר המערב, כולל חתימה על מזכרי הבנות עם גויאנה, שהפכה בשנים האחרונות למדינת עניין מרכזית בשוק האנרגיה בעקבות גילוי של מצבורי נפט רבים לחופיה. בשנת 2027 גויאנה צפויה להפיק 1.2 מיליון חביות נפט ביום.

ב-2 בפברואר 2026 הכריזו הודו וארה"ב על הסכם סחר, והמכסים הדרקוניים בוטלו. ה"משבר" הסתיים לא בפריצת דרך דיפלומטית, אלא בהבנות סחר שנרקמו בשקט מאחורי הקלעים בשנה האחרונה, הרחק מהרעש התקשורתי שהדהדו מבקריו של ראש ממשלת הודו מודי משמאל ומימין.

פטור הנפט הרוסי: עסקים כרגיל?

כשהמלחמה נגד איראן פרצה, היא לא הותירה מקום לספקות. [התנועה בהורמוז נפגעה](#) משמעותית. היקף תנועת המכליות במצר ירדה ב-94%, והיקף ייצוא הנפט שעובר דרך המצר ירד ב-87%. כ-20 מיליון חביות ביום, כחמישית מאספקת הנפט הגלובלית, נמצאו בסכנה. ה-IEA (ארגון האנרגיה הבינלאומי) [שחרר 400 מיליון חביות עתודות](#), הצעד הגדול ביותר ב-50 שנות קיומו, וזה [כיסה פחות מ-15% מהאספקה](#) שנחסמה. שום עתודה אסטרטגית אינה מחליפה מקור יציב לטווח ארוך.

על הודו, ההשפעה הייתה מיידית ומוחשית. הסיבה: [67% מגז הבישול \(LPG\)](#) שהודו מייבאת עוברים דרך הורמוז. 333 מיליון בתי אב הודיים מבשלים בגז הזה. תוך ימים [עלה מחיר הגז ב-7%](#) ל-913 רופי; [הממשלה הפעילה סמכויות חירום](#), והורתה למוזקקים למקסם ייצור LPG על חשבון הספקות לתעשייה. [ראש ממשלת הודו מודי פנה ישירות לנשיא איראן פזשכיאן](#) כדי להבטיח מעבר של כלי שיט הודיים, [ואיראן אכן אפשרה כניסה של חלק מהם](#).

תרשים 3: מקורות הגז לבישול בהודו

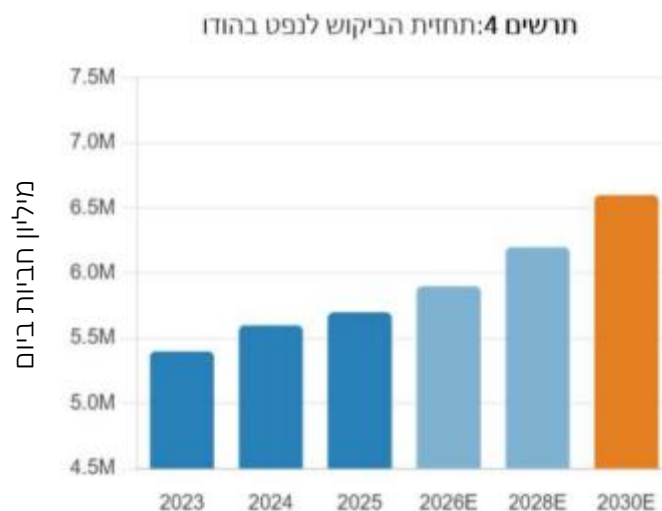
במקביל, כדי לאפשר להודו לנשום במהלך המשבר, הנפיק משרד האוצר האמריקאי ב-5 במרץ 2026 פטור של 30 יום שהעניק לנו דלהי אישור להמשיך בייבוא נפט רוסי. שר האוצר סקוט בסנט הסביר: "כדי להקל על הפער הזמני בהיצע הנפט העולמי, נתנו להודו רשות לקבל את הנפט הרוסי".

אותו ממשל שהטיל מכסים של 50 אחוז על ייצוא הודי כעונש על ייבוא נפט רוסי, התגמש כדי לסייע לכלכלת הודו בעת חירום. הפטור מאשרר את ההתקרבות האסטרטגית בין ארה"ב לבין הודו, ואת ההתייחסות האמריקנית להודו כאל שותפה. מתן הפטור מהווה צעד אמון משמעותי מול הודו, בוודאי בזמן משבר ולמרות ביקורת קשה מצד גורמי אופוזיציה ופרשנים בהודו נגד המלחמה באיראן. המהלך משקף העדפה אמריקנית לבסס שותפות ארוכת טווח עם הודו על פני שמירה על אינטרסים קצרי טווח.

כמו כן, המהלכים של ממשלת הודו בעקבות המלחמה משקפים דיפלומטיה רב-ממדית – צורך בניהול משבר מול טהרן לצד המשך ההידוק האסטרטגי עם וושינגטון. מצר הורמוז הוא בעיה בטווח הקצר, בעוד שבראונסוויל היא התשובה לטווח הארוך.

העסקה כארכיטקטורה, לא כאירוע

יש להבין את עסקת בית הזיקוק בבראונסוויל בשווי 300 מיליארד דולר כאחד התוצרים החשובים של הסכם הסחר מפברואר 2026. אנרגיה היא אחד מעמודי התווך המרכזיים של יחסי הודו-ארה"ב. ביטול המכסים על ידי ארה"ב אפשרו את התנאים הפוליטיים עבור ריליינס לממש את מה שכבר היה אטרקטיבי מסחרית: גישה מובטחת לפצלי שמן מאגן הפרמיאן, עיבוד על אדמה אמריקאית, ולטווח ארוך.

עבור ארה"ב, העסקה מקדמת את בנייתו של בית הזיקוק הראשון מזה חמישים שנה, חיבור לאחת ממפעילות בתי הזיקוק הגדולים והמובילים בעולם, ובעתיד גם גישה לשווקים חדשים / מדינות שלישיות לייצוא. עבור הודו, היא מאבטחת גישה יציבה למשאבי אנרגיה תוך צמצום התלות בנפט הרוסי והמזרח-תיכוני, ומזער חשיפה לסנקציות. כושר הזיקוק של 1.2 מיליארד חביות לאורך

עשרים שנה גם משקף יציבות שתעמוד בפני שינוי שלטוני או מחלוקת בילטרלית עתידית בין שתי המדינות.

ההיגיון האסטרטגי אף מתחזק בבחינת רבדים נוספים של קשרי המסחר בין ארה"ב לבין הודו: מתקן השבבים של חברת מיקרון בגוג'ראט בשווי 2.7 מיליארד דולר שהושק ב-28 בפברואר 2026, המהווה את מתקן השבבים הראשון בהודו לבחינה, הרכבה ואריזה; מפעל השבבים לביטחון לאומי Shakti אשר הוקם כיוזמה משותפת להודו וארה"ב לייצור שבבים מתקדמים ליישומים צבאיים ועבור סקטור החלל (המפעל מוערך רק ב-500 מיליון דולר, אך בעל חשיבות אסטרטגית ליחסי המדינות); ופיתוח תשתיות הענן של מיקרוסופט ואמזון בשווי 16.4 מיליארד דולר. אלה מהווים עמודי תווך משמעותיים בעיצוב שותפות הדוקה יותר בין הודו לבין ארה"ב, ובמקביל גם מאפשרים להודו למלא תפקיד גדול יותר בשרשראות אספקה גלובליות במנותק מסין. בראונסוויל, טקסס, היא עמוד האנרגיה של שותפות זו.

IMEC: יציקת תוכן ליוזמה השאפתנית

יוזמת המסדרון הכלכלי הודו-המזרח התיכון-אירופה (IMEC), שהוכרז ב-G20 בניו דלהי בספטמבר 2023, הייתה רוב הזמן בגדר שאיפה גאופוליטית ולא מציאות בשטח. מלחמת 7 באוקטובר עיכבה את מימוש היוזמה במקטעים הפיזיים שסביב ישראל, בעוד שהדינמיקה הפוליטית במפרץ אף האטה את פיתוח רשתות הרכבות בין מדינות האזור, ולאחרונה אף דווחו נתונים מאכזבים לגבי היכולת לממש את חזון 2030 של סעודיה הרלוונטי ל-IMEC. מבקרים שאלו, בצדק, אם IMEC הוא אכן מסדרון תשתיות או בסך הכול מותג.

IMEC נמצא איפשהו באמצע. לעיתים קרובות הוא משמש למטרות שיווק כדי ליצור עניין סביב פרויקטים של תשתיות, אנרגיה וקישוריות דיגיטלית, אך מה שחשוב אינו המותג אלא המהות: אבטחת שרשראות סחר, אנרגיה ושירותים דיגיטליים. בית הזיקוק בבראונסוויל מוסיף ערך למהות זו על ידי הבטחת מעורבות ותמיכה אמריקאית.

מעבר להיבטים הדו-צדדיים של העסקה, היא נושאת פרי גם למדינות שלישיות: נפט אמריקאי מובטח, מעובד על ידי מומחיות זיקוק הודית, זמין להפצה הלאה דרך מסדרון האנרגיה המתהווה תחת IMEC. יוזכר כי רק החל משנת 2020 הפכה ארה"ב ליצואנית נפט מובילה, כאשר חלק מיעדי הייצוא שלה הם אירופה ואסיה (הנפט עובר מארה"ב דרך האוקיאנוס האטלנטי, עוקף את כף התקווה הטובה, וממשיך עד לפריקה בנמלי איחוד האמירויות וסעודיה דרך הים הערבי). שיתוף הפעולה עם הודו יאפשר לארה"ב להגביר את ייצוא הנפט ליעדים אלה ולייצר חיבוריות בין-אזורית הלכה למעשה.

המדינות החברות ב-IMEC מייצגות ביחד למעלה משליש מהסחר העולמי בנפט גולמי ומוצרי נפט. יתרה מכך, אף שנראה כאילו חלפו כבר עידנים, רק לפני שנה, [בביקורו של מודי בבית הלבן בפברואר 2025](#), תיאר טראמפ את החזון ישירות: "הסכמנו לעבוד יחד כדי לבנות את אחד מנותבי הסחר הגדולים ביותר בהיסטוריה. הוא יקשר בין הודו-ישראל-איטליה ומשם לארה"ב".

אם כך, פריצות הדרך ביחסי הודו-ארה"ב – עסקת בראונסוויל, השקעות במפעלים משותפים לייצור שבבים, השקעות בבינה מלאכותית ופיתוח תשתיות הענן – תואמים במדויק את שלושת עמודי התווך של יוזמת IMEC (סחר, אנרגיה ודיגיטל). משמע, העמקת השותפות הביילטרלית בין

מעצמות אלה נעשית בחפיפה לעיצוב ארכיטקטורות אזוריות וגלובליות. מה שהיה חזון גאופוליטי ב-2023 מתחיל לצבור מומנטום מסחרי ב-2026, הודות למעורבות אמריקנית גוברת.

ניתוח זה מדגיש פעם נוספת שאחד הגורמים המרכזיים המניעים את המעורבות האמריקאית בחו"ל הוא אנרגיה ואבטחת שרשראות אספקה. המעורבות האמריקאית בעולם עוסקת כולה ב- MAGA (Make America Great Again), לא בהכרח בענייני חוץ. בהתאם, כשמדברים על פרויקטים של קישוריות בין-אזורית, הדיון אינו צריך להתמקד ב-IMEC, אלא בשאלה איפה נמצאים האינטרסים האמריקאיים בתחומי האנרגיה, הסחר והדיגיטל. התשובה לכך תעצב את מפת ההתקדמות של יוזמות חיבוריות ומסדרונות כלכליים, בין היתר גם בתחום האנרגיה.

המשמעות למדינת ישראל

לאור ההזדמנות ההיסטורית לעצב מחדש את הארכיטקטורה הגאופוליטית במזרח התיכון, ועל רקע השאיפה לבסס שלב חדש ביחסי ישראל-הודו, יש לראות בעסקה בין ארה"ב לבין הודו גם סימן חשוב למדינת ישראל.

ראשית, אישוש התמיכה האמריקנית ביוזמות לחיבוריות בין-אזורית שבהן ישראל נדרשת למלא תפקיד מפתח. בהקשר זה, לישראל ערך מוסף משמעותי ביוזמה כמו IMEC, דווקא במישורי האנרגיה והמחשוב, שעה שהממד הפיזי נתון לסיכון גבוה יותר בשלב זה.

שנית, חיבור אנרגטי בין ארה"ב לבין הודו, מהווה נדבך נוסף של פעילות משותפת המיועדת לצמצום ההשפעה והתלות של סין ורוסיה, שגם בו ישראל יכולה להיות שותפה ערכית. זאת, בנוסף למסגרות קיימות דוגמת Pax Silica, I2U2 (הגם שאינה פעילה בתקופה האחרונה) בהובלה אמריקנית.

לבסוף, בשל ההתפתחויות מתגבש פוטנציאל שחורג מתחום האנרגיה, לביסוס שותפות משולשת (ישראל-הודו-ארה"ב) הנוגעת למרכיבי ליבה בביטחון הלאומי של כל אחת מהמדינות, אשר גם קשורים זה בזה בשרשראות אספקה גלובליות: טכנולוגיה (בינה מלאכותית, חוות שרתים ושביבים), אנרגיה (נפט, גז, מינרלים חיוניים), ביטחון (פיתוח, ייצור ואספקה). על מנת לממש פוטנציאל זה, על מדינת ישראל להיות פרו-אקטיבית ולקבוע יעדים ברורים מול ארה"ב והודו בתחומים אלה ולנקוט גישה אזורית מרחיבה ולא רק בילטרלית.

המלצות

1. יש לאמץ שתי אסטרטגיות לאומיות שתמקדנה את מאמצי מדינת ישראל בשלושת תחומי הליבה לעיל וירכזו מאמץ בעיצוב ארכיטקטורה אזורית ושרשראות אספקה:

- אסטרטגיה לאומית למרחב האינדו-פסיפיק, המגדירה את הודו (ויפן) כעוגן מרכזי של מדינת ישראל במרחב, לצד ארה"ב, שהינה גורם מעצב מוביל במרחב זה. אסטרטגיה זו תתייחס למדינות עניין נוספות במרחב, במטרה לבסס שרשראות ערך שבהן לישראל, הודו וארה"ב יש תפקיד משמעותי. אסטרטגיה זו תתמקד בתחומי הליבה: ביטחון, אנרגיה וטכנולוגיה.

- אסטרטגיה לאומית לקידום חיבוריות בין-אזורית. אסטרטגיה זו תשמש כמצפן ליישום בפועל של יוזמות חיבוריות בין-אזוריות, שהמוכרת ביותר ביניהן היא IMEC, אך לא תגביל את עצמה לגבולות הגאוגרפיים של IMEC. כאמור, יוזמה זו מתמקדת במסדרונות סחר, אנרגיה ודאטה, אשר חופפים לאינטרסים והערכים שביחסי הודו, ארה"ב וישראל. המלצות מפורטות בהקשר של יוזמה זו ניתן למצוא [בקישור זה](#).
- 2. תחום האנרגיה מהווה נדבך מרכזי בשרשראות אספקה עולמיות הנוגעות לטכנולוגיות בינה מלאכותית. יחד עם ארה"ב והודו ניתן להשקיע בפיתוח מאגרי המינרלים החיוניים בהודו, להטמיע טכנולוגיות ישראליות לאגירת אנרגיה בנתיבי הולכה של נפט אמריקני לאסיה (והודו בפרט), לקבוע סטנדרטים בבינה מלאכותית ולהבטיח אספקה יציבה של שבבים לתעשיות מתקדמות, בדגש על תעשיות החלל והביטחון.
- 3. כמו כן, ניתן למנף קרנות ייעודיות לתמיכה במחקר ופיתוח של טכנולוגיות בתחום האנרגיה והבינה המלאכותית, בין אם תחת הרשות לחדשנות, ובין אם תחת קרנות דו-צדדיות כגון [BIRD Energy](#) ו-I4F (קרן ישראל-הודו של רשות החדשנות). העובדה כי בתחילת השנה הודו הצטרפה ל-Pax Silica פותחת אפשרויות נוספות לשיתופי פעולה בתחום הבינה המלאכותית והשבבים, ובמקביל יוצרת חיבורים למדינות חברות נוספות.
- 4. כאמור, תחום הביטחון הינו מרכזי בין שלוש המדינות. כפי שהדגימו המלחמות האחרונות במזרח התיכון, עליונות טכנולוגית בשילוב בסיס ייצור תעשייתי-ביטחוני איתן הינם קריטיים להתמודדות מול איומים. בהקשר זה, ישנן שתי מגמות שיש לחזק בתחום הביטחוני מול ארה"ב והודו. בהקשר של ארה"ב, מלחמת "שאגת הארי" מדגימה כיצד שותפות אמיתית מתנהלת בעיתות חירום, ויש להדקה גם בשגרה. תחת שותפות זו, אין עוד מקום להסכם סיוע ביטחוני בין המדינות, ויש להיערך לכך גם בהיבט הייצור ואספקה של אמל"ח נדרש לצורכי צה"ל.
- 5. בנקודה זו, הודו ראויה לשמש ככר להרחבת בסיס הייצור הביטחוני של ישראל, לצד ייצוא טכנולוגיות ביטחוניות מסוימות למדינות שלישיות, באופן שייצר שרשרת אספקה ביטחונית של מדינות ידידות. צעד זה ישרת לא רק את הצרכים המבצעיים של ישראל, אלא גם את השאיפה ההודית להפוך ליצואנית אמל"ח, וכן את המאמץ האמריקני לצמצם את הרכש הביטחוני של הודו מרוסיה.